

Haalbaarheidsstudie fusie PZ Kanton Borgloon, PZ St.-Truiden/Gingelom/Nieuwerkerken en PZ Tongeren/Herstappe.

Belangrijk:

Dit document is een korte samenvatting opgesteld door een aanwezige afgevaardigde van ACV Politie over de toelichting van professor Jelle Janssens (U Gent) over hierboven vermelde haalbaarheidsstudie. Onze verslaggever volgt hierin de opbouw van de toelichting van de prof.

Opdracht/ vraagstelling

De prof werd door de gouverneur gevraagd om een haalbaarheid van een fusie tussen de 3 hierboven vermelde politiezones te onderzoeken; niet meer, niet minder. Tijdens het onderzoek zijn er ook andere vragen naar voor gekomen, zoals de PZ Limburg Regio Hoofdstad, de PZ Bilzen/Hoeselt/Riemst en mogelijke de-fusies. Deze maakten geen deel uit van de opdracht en zijn dan ook niet diepgaand onderzocht, maar enkel wel kort afgetoetst.

Werkwijze

De prof heeft:

- interviews georganiseerd met de burgemeesters, vakbondsafgevaardigden, de DirCo, de DirJud en met leden van de managementteams van de drie betrokken zones;
- cijfermateriaal geïnterpreteerd.

Doelstelling

- Het bekomen van een betere politiezorg en de daar haaks op staande capaciteitsproblemen. Door de huidige capaciteitsproblemen vermindert de kwaliteit van de politiezorg.
- Een betere politiezorg vraagt om meer specialisatie.
- De problemen (zowel financieel als qua capaciteit) op het federale niveau zorgen ervoor dat de lokale zones minder steun krijgen van de federale diensten. Er wordt verwacht dat de lokale zones nog meer gespecialiseerde taken op zich zullen (moeten) nemen.

Bevindingen

- Alle betrokken gemeenten (burgemeesters) bleken open te staan voor schaalvergroting en dit ofwel in samenwerkingsverband of in de vorm van een fusie. Sint-Truiden is bereid de specifieke kosten gerelateerd aan het voetbal apart te houden.
- In de drie zones gaat de beschikbare capaciteit grotendeels naar interventie, wijkwerking en recherche. Ze hebben elk al moeite om de nodige capaciteit hiervoor vrij te maken. Er is geen ruimte voor extra's.
- Er zijn regio-gebonden fenomenen die binnen de drie zones vallen. Het gaat dan o.m. over de fruitteelt, prostitutie, verdovende middelen en in mindere mate de criminele motorbendes. Deze moeten in de toekomst samen met hun randverschijnselen (mensenhandel/-trafiek, witwassen criminele gelden, ...) aangepakt worden.

PZ kanton Borgloon

Is de PZ Kanton Borgloon in staat om dit alles aan te pakken?

- Sterktes van de PZ:
 - goede ondersteunende diensten,

- goede infrastructuur,
- goede IT-omgeving.
- Zwaktes van de PZ:
 - aansturing en leiding,
 - weinig historiek om projectmatig te werken,
 - geen volwaardige verkeersdienst,
 - lage rechnercapaciteit,
 - geen continuïteit binnen back-office (boekhouding)

Wat als er schaalvergroting komt?

De prof merkt bij dit punt op dat associatie (samenwerken zonder fusie) moeilijk is, omdat het van politieke individuen afhangt. Kort samengevat is dit volgens hem onvoldoende bindend en geeft het mogelijkheid tot veel discussie. Dat veel van de geïnterviewden voorstander zijn van een associatie wijst hij aan een vorm van 'koudwatervrees'.

- Alle drie de zones hebben het nu moeilijk om te voorzien in de basispolitiezorg.
- Bij een fusie ontstaat er een zone van ± 240 Ops en ± 60 CALog. Ter vergelijking: in de PZ Limburg Regio Hoofdstad gaat het om respectievelijk 304 en 64 personeelsleden.
- Gelet op een oplijsting van de interventies in de drie zones en rekening houdend met de aanrijtijden meent de prof dat er gewerkt moet worden met twee uitvalspunten in de 'extremen van de zone'. Hiermee bedoelt hij Tongeren en Sint-Truiden. Hierbij moet er wel opgepast worden voor een wij-zij denken tussen deze twee uitvalspunten.
- Dotaties: de dotaties van de 5 gemeentes van PZ kanton Borgloon zouden bij een fusie stijgen. Ook in Tongeren en Herstappe zouden deze stijgen. In St-Truiden, Nieuwerkerken en Gingelom zouden deze dan weer zakken.

Voorbeeld verschil dotaties per jaar per inwoner

Voor de 5 gemeentes van de PZ kanton Borgloon:

- Borgloon: € 84.00 -> € 88.50
- Wellen: € 66.80 -> € 71.50
- Heers: € 72.50 -> € 78.50
- Kortessem: € 65,00 -> € 71.80
- Alken: € 75,00 -> € 80.80

Dit lijkt niet zo erg veel, maar in absolute cijfers betekent dit voor Borgloon toch een verhoging van bijna 60.000 euro per jaar, voor Kortessem 50.000 euro en voor Heers 45.000 euro.

Voor wat betreft de gemeenten van de PZ St.-Truiden/Gingelom/Nieuwerkerken:

- Sint-Truiden: € 124,00 -> € 113,00
- Gingelom: € 79.50 -> € 76,00
- Nieuwerkerken: € 78,00 -> € 75,00

De prof merkt hierbij wel op dat na een fusie de dotaties de eerste 2 jaar niet kunnen zakken.

Voor wat betreft de gemeenten van de PZ Tongeren/Herstappe:

- Tongeren: € 105,00 -> € 112,00
- Herstappe: € 65.20 -> € 77.30

Ter vergelijking geeft de prof mee dat de dotaties in de gemeenten van de PZ Limburg/Regio/Hoofdstad tussen € 95,00 en € 110,00 per inwoner per jaar liggen.

- Politieraadsleden: Door een fusie zouden alle gemeenten van de PZ kanton Borgloon een aantal raadsleden verliezen: Alken -2; Wellen -2; Borgloon -2; Heers -2; Kortessem -1. Over de 3 zones heen gaat het om 30 politieraadsleden minder.

Conclusie van professor Janssens

Vandaag lukt het nog net om het hoofd boven water te houden, maar volgens hem zal tegen 2030 een schaalvergroting onontbeerlijk zijn om enigszins werkbaar te blijven.

Varia

- Een de-fusie, waarbij Alken en Kortessem zich afscheuren van de PZ Kanton Borgloon, gevolgd door een fusie (aansluiten bij de PZ Limburg Regio Hoofdstad) zou voor geen van beide gemeenten financieel voordelig zijn. Ook voor de rest van de zone zou dit destabiliserend zijn. Alken en Kortessem staan in voor 42% van de middelen van de PZ Kanton Borgloon. De prof stelt dat een de-fusie enkel na een fusie tot PZ Haspengouw eventueel een optie is. Dan zou de afscheuring minder invloed hebben op de grotere zone.
- De prof heeft ook met de korpschef van de PZ Limburg Regio Hoofdstad en met Hasselts burgemeester Vandeput een gesprek gehad. Vanuit de PZ Limburg Regio Hoofdstad is er wel degelijk interesse om nog te groeien. Dit is echter ook nog mogelijk na een eerste fusie tot PZ Haspengouw.
- De prof heeft ook gesproken met de korpschef van PZ Bilzen-Hoeselt-Riemst. Deze 'stond niet te springen' om in dit verhaal betrokken te worden.

Opmerkingen raadsleden / burgemeesters

- Burgemeester Wellen: Gaat de fusie zeker voor meer blauw op straat zorgen en gaat een fusie de intermenselijke problemen binnen PZ kanton Borgloon zeker oplossen?
Antwoord prof Janssens: Nee en nee, maar is meer blauw op straat per sé beter? Evenveel blauw op straat, maar dat meer tijd krijgt is zeker beter dan meer blauw dat continu bezig is met bijvoorbeeld het uitvoeren van kantschriften.
De intermenselijke problemen van de PZ Kanton Borgloon kunnen in een grotere organisatie misschien 'verdrinken'.
- Burgemeester Kortessem: Ik vind het jammer dat enkel de optie fusie tot PZ Haspengouw werd onderzocht. Hij maakt de raadsleden duidelijk dat het geen studie was naar 'de beste optie' maar enkel een vraag om één optie te onderzoeken.
Antwoord prof Janssens: dat was inderdaad de opdracht. Het contact met de PZ Limburg Regio Hoofdstad en de PZ Bilzen/Hoeselt/Riemst kwam er op aangeven van burgemeesters.
- Burgemeester Heers: Hoe kan het dat Heers jaarlijks € 45.000,00 meer moet gaan betalen en Sint-Truiden € 400.000,00 minder?
Antwoord prof Janssens: Er valt over alles te onderhandelen. Er zijn ook andere verdeelsleutels mogelijk.

Voorzitter burgemeester Awouters geeft tenslotte mee dat het politiecollege tijdens de politieraad van 06/02/2020 haar besluit aangaande al dan niet fuseren zal meedelen aan de politieraad.